

Pedagogija potlačenih Paula Freirea

Knjiga Pedagogija potlačenih Paula Freirea ostavila je na mene jak dojam, iako je napisana davno, jer govori o stvarima koje su i danas jako vidljive – o nejednakosti, o tome tko ima moć i kako se ta moć održava kroz obrazovanje. Freire zapravo kaže

Knjiga Pedagogija potlačenih Paula Freirea ostavila je na mene jak dojam, iako je napisana davno, jer govori o stvarima koje su i danas jako vidljive – o nejednakosti, o tome tko ima moć i kako se ta moć održava kroz obrazovanje. Freire zapravo kaže da škola ne bi smjela biti mjesto gdje samo šutimo, slušamo i učimo napamet, nego prostor gdje zajedno razmišljamo, propitujemo i pokušavamo razumjeti svijet.

Posebno mi je zanimljiv njegov opis tzv. „bankarskog modela“ obrazovanja. To je ono kad učitelj govori, a učenici samo upijaju, kao da su prazne kutije koje treba napuniti. Freire tvrdi da se tako stvara poslušna masa koja ne postavlja pitanja. I iskreno, to nije daleko od onoga što mnogi od nas osjećaju – da se od nas očekuje samo da ponovimo naučeno, a ne da mislimo svojom glavom. Freire takav odnos vidi kao jedan oblik potlačenosti.

Zato predlaže nešto potpuno drugačije: učenje kroz dijalog. To znači da učitelj i učenik zajedno traže odgovore, pričaju, propituju, istražuju. Nitko nije iznad drugoga – svi uče jedni od drugih. Takav odnos, kaže Freire, pomaže ljudima da shvate sebe, svoje okruženje i da postanu svjesni načina na koji su možda potlačeni. On taj proces naziva osvještavanje, i mislim da je to ključna riječ cijele knjige.

Ono što mi se posebno sviđa kod Freirea jest to što naglašava da nitko ne može „osloboditi“ nekoga drugog ako ta osoba sama u tome ne sudjeluje. Ako se obrazovanje provodi tako da se nekome govori što treba misliti, to je opet oblik dominacije, čak i ako je namjera dobra. Pravo oslobađanje mora doći iznutra – iz vlastitog razumijevanja i vlastite volje za promjenom.

Freire također podsjeća da je obrazovanje uvijek politično, htjeli mi to ili ne. Ono može održavati postojeće odnose moći, ali isto tako može biti sredstvo promjene. Kada ljudi postanu svjesni nepravde, prestaju je prihvaćati kao nešto normalno. I tu obrazovanje postaje moćan alat.

Kad gledam današnji svijet – od nejednakosti do manipulacija u medijima – njegove ideje mi se čine još aktualnijima. Možda nikad nije bilo važnije da znamo kritički razmišljati, postavljati pitanja i

ne prihvaćati „činjenice“ samo zato što dolaze od autoriteta.

U konačnici, Pedagogija potlačenih nije knjiga koja nudi jednostavna rješenja, nego nas potiče da se sami probudimo, da budemo aktivni, da ne šutimo. Uči nas da obrazovanje može biti put prema slobodi, ali samo ako u njemu sudjelujemo kao ravnopravni ljudi koji žele razumjeti svijet i mijenjati ga. Zato mi se čini da je Freireova poruka i danas itekako živa.

Tags

Istraživanje i stvaranje

Collections

Inspiriraj druge

Objava